

**ФМІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н.О

«__» _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

за темою:

«Облік і контроль розрахунків по заробітній платі»
(на прикладі ТОВ «Аліса. Лінія життя»)

Виконавець

студентка обліково-економічного факультету
групи 41

Солончук Марина Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

доктор економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузіна Руслана Віліївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ	5
1.1. Нормативно-правове регулювання оплати праці.....	5
1.2. Економічна сутність, форми та види оплати праці.....	8
1.3. Відрахування на обов'язкове страхування та утримання при розрахунку заробітної плати	18
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ВІДРАХУВАНЬ НА ОБОВ'ЯЗКОВЕ СТРАХУВАННЯ НА ТОВ «АЛІСА. ЛІНІЯ ЖИТТЯ»	24
2.1. Загальна характеристика та економічний аналіз діяльності підприємства.....	24
2.2. Облік розрахунків підприємства з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.....	30
2.3. Напрями удосконалення діючої системи обліку оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.....	37
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ПО ЗАРОБІТНІЙ ПЛАТІ НА ТОВ «АЛІСА. ЛІНІЯ ЖИТТЯ»	43
3.1. Задачі та джерела контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.....	43
3.2. Аналіз розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.....	47
3.3. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків за виплатами працівникам.....	53
ВИСНОВКИ	59
Список використаної літератури	62
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що оплата праці - це точка перетину інтересів багатьох: підприємства, працівника, податкової, пенсійного фонду тощо. Вона займає одне з центральних місць в системі обліку на підприємстві і потребує правильності та точності ведення її обліку відповідно до чинного законодавства. Проблема організації оплати праці є однією з найбільш гострих. Через звуження сфери державного втручання в систему регулювання механізму оплати праці неможливе виконання низки задекларованих положень концепції подальшого регулювання оплати праці в Україні. Це стосується низького рівня заробітної плати, необґрунтовано високої диференціації в оплаті праці за галузями, посадами, професіями; відсутності нормування праці; виплати заробітної плати працівникам «у конвертах»; недосконалості механізмів оплати праці підприємств.

Виплата працівникам заробітної плати «у конвертах» не лише суттєво зменшує податкові надходження до бюджетів усіх рівнів, а й знижує рівень майбутнього пенсійного забезпечення, соціального захисту населення.

Вище викладене підтверджує актуальність обраної теми дипломної роботи, так як дозволить внести деякі вдосконалення в організацію бухгалтерського обліку і контролю розрахунків з оплати праці, шляхом внесення змін до ведення первинного, аналітичного та синтетичного обліку, порядку проведення контролю на підприємстві, розробки рекомендацій та заходів щодо усунення виявлених недоліків.

Метою випускної роботи є виявлення шляхів удосконалення системи обліку та контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань з неї на основі проведеного аналізу сучасного стану розрахунків на ТОВ «Аліса. Лінія життя».

Задачі дослідження:

1) визначити сутність категорії оплати праці, порядок її формування та законодавчого регулювання;

2) розглянути нарахування оплати праці, а також порядок відрахувань до фонду соціального страхування;

3) вивчити особливості бухгалтерського обліку та організації оплати праці на конкретному підприємстві;

4) дати оцінку стану системи внутрішнього контролю на підприємстві;

5) розкрити методіку проведення перевірки з оплати праці;

6) запропонувати шляхів вдосконалення організаційно-методологічних положень обліку та контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.

Об'єктом дослідження є діяльність ТОВ «Аліса. Лінія Життя», яке займається роздрібною торгівлею лікарських засобів, товарів медичного призначення та інших товарів.

Предметом дослідження є організація обліку та контролю розрахунків підприємства з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування на обраному підприємстві.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано систему методів: порівняння та аналізу, синтезу та узагальнення, причинно-наслідкового та абстрактно-логічного зв'язку, вертикального та горизонтального аналізу, статистичні та економіко-математичні методи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України та міжнародні стандарти з бухгалтерського та податкового обліку, митних питань, аудиту, матеріали періодичних видань, документи та звітність підприємства ТОВ «Аліса. Лінія життя».

Випускна робота містить три розділи, де висвітлюються теоретичні аспекти обліку розрахунків з оплати праці та особливості їхнього бухгалтерського обліку у системі автоматизованої обробки даних на досліджуваному підприємстві; особливості організації контролю, аналізу, а також висновки і пропозиції, список використаних літературних джерел і додатки.

ВИСНОВКИ

Заробітна плата є головною складовою доходів населення, підґрунтям життєдіяльності працівників та їх сімей, а звідси й найбільш потужним стимулом підвищення продуктивності праці. Але саме механізми формування та регулювання заробітної плати серед усіх чинників пострадянської теорії праці розроблені найменше. Домінуючим завданням у сфері оплати праці є захист працюючих від нерегулярності і неадекватності винагород за працю. Якщо розглянути досвід розвинутих країн, то можна помітити позитивні напрями щодо регулювання заробітної плати. Україна повинна користуватись досвідом зарубіжних країн для того, щоб покращити стан соціального захисту нашого населення зокрема у виплаті заробітної плати, адже це є основою основ.

Оптимальними шляхами вирішення проблем оплати можна вважати такі:

- удосконалення тарифної системи та нормування праці;
- активна участь держави у регулюванні оплати праці;
- посилення мотивації працівників підприємств до праці;
- зміна орієнтації підприємців і менеджерів у сфері стимулювання праці

До того ж, лише справедливий розподіл доходів у реальному секторі економіки допоможе подолати бідність в Україні. Необхідно переглянути політику регулювання системи оплати праці й особливої уваги приділити посиленню контролюючих функцій держави за процесом формування та розподілу витрат від національного до локального рівнів економіки, що передбачає розробку методології та основ обґрунтованого збільшення витрат на оплату праці в Україні.

Підвищення заробітної плати — потужний стимул для всебічного розвитку економіки, завдяки якому можливе зростання внутрішнього попиту, піднесення національного виробництва, створення нових робочих місць та загальне поліпшення життя населення.

Удосконалювання систем оплати праці, пошук нових рішень, глибоке вивчення західного досвіду може допомогти вирішити в Україні цілу низку проблем, пов'язаних із заробітною платою, якісно поліпшити її стан та створити підґрунтя для підвищення зацікавленості працівників до високопродуктивної праці вже в найближчому майбутньому. Все це в комплексі може стати стимулом до економічного підйому нашої країни.

Законодавство про оплату праці ґрунтується на Конституції України і складається з Кодексу законів про працю України, цього Закону, Закону України «Про колективні договори і угоди», Закону України «Про підприємства в Україні» та інших актів законодавства України.

На ТОВ «Аліса. Лінія життя» використовує типові форми первинного обліку за розрахунками з працівниками з заробітної плати, що затверджені наказом Міністерства статистики «Про затвердження типових форм первинного обліку по розрахунках з робітниками і службовцями по заробітній платі» від 22.05.1996 №144.

Синтетичний облік розрахунків по заробітній платі ведеться на двох субрахунках активно-пасивного рахунку № 66 «Розрахунки з оплати праці», що мають назву:

- 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- 662 «Розрахунки з депонентами».

Аналітичний облік розрахунків по заробітній платі має стільки рахунків, скільки працюючих на підприємстві по списковому складу, тобто це облік розрахунків по заробітній платі по кожному працюючому окремо. Сума всіх нарахувань заробітної плати по кожному аналітичному рахунку (тобто по кожному працюючому) буде дорівнювати кредитовому обороту синтетичного рахунку 66 за звітний місяць, тобто сумі нарахованої заробітної плати по цеху, відділу, підприємству в цілому. Сума всіх утримань по аналітичних рахунках буде дорівнювати дебетовому обороту синтетичного рахунка 66.

Облік розрахунків за страхуванням здійснюється на рахунку 65 «Розрахунки із страхування».

Аналітична робота розпочинається з планування. У плані зазначаються об'єкти, що мають вивчатися, послідовність аналізу, терміни виконання, відповідальні технічні виконавці, технічні засоби та джерела інформації, потрібні для здійснення аналізу. Загальне керівництво аналітичною роботою на підприємстві здійснює головний бухгалтер чи його заступник.

Достатнє забезпечення підприємства трудовими ресурсами, їх раціональне використання, високий рівень продуктивності праці мають велике значення для збільшення обсягів продукції підприємства і підвищення ефективності виробництва товарів, робіт, послуг.

Одже одним із напрямів удосконалення системи ведення бухгалтерського обліку є зменшення кількості документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки. Подальше реформування заробітної плати має здійснюватися шляхом підвищення ціни робочої сили, встановлення єдиних регуляторів і рівноцінних умов відтворення робочої сили незалежно від форм власності; збільшення тарифної частини у заробітній платі; підвищення частки мінімальної заробітної плати у середній заробітній платі, удосконалення механізму державно-договірного регулювання заробітної плати.

Заходи спрямовані на удосконалення оплати праці, включають насамперед забезпечення залежності розмірів заробітної плати від особистого внеску працівників у результати праці. Отже, для вдосконалення облік розрахунків з оплати праці на підприємстві має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці та повному використанню робочого часу. Здійснюючи побудову або удосконалення організації обліку оплати праці, підприємства мають підходити до цього питання обґрунтовано, враховуючи доцільність, використовуючи результати наукових досліджень, передового досвіду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева А.О. Теоретичні засади організації облікового процесу / А.О. Андреева // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2012. - Вип. 22(2). - С. 198- 203
2. Бухгалтерський облік в Україні : Навч. посібник / За ред. Р.Л. Хом'як . - 2-ге вид., доп. і перероб. - Львів: «Інтелект -Захід» , 2003. - 820 с.
3. Бакинова М.И. Экономический анализ: ситуации, примеры, задачи, выбор оптимальных решений, финансовое прогнозирование: учеб. пособие / под ред. М.И. Бакинова, А.Д. Шеремета. - М.: Финансы и статистика, 2000. – 656с.
4. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. - К.: Лібра,2008.
5. Горицька Н. Виплата заробітної плати: строки і відповідальність / Н. Горицька // Заробітна плата. – 2011. – № 3. – С. 18–24.
6. Гончарук Я.А. Аудит: Навч. посібник. / Гончарук Я.А., Рудницький В.С. – Львів. Світ, 2012. – 296 с.
7. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / За ред. М.В. Кужельного. - К.: АСК, 2011. - 272 с.
8. Гриневич С.С, Кузьменко Н. В. Державне регулювання заробітної плати / Гриневич С.С, Кузьменко Н. В.// Науковий вісник. Економіка, планування і управління в лісовиробничому комплексі. 2012 - №16.3 – с. 286
9. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.
10. Закону України «Про оплату праці» від 24.03.1995 №108/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>.

11. Завіновська Г. Т. Економіка праці: навч. посіб. / Г. Т. Завіновська // К.: КНЕУ 2013. - 417.с.
12. Загальна економічна теорія (політична економія). Підручник : У 2-х частинах / Буян І.В., Гуменюк П.Д., Березюк Р.М. та ін. – Тернопіль: —ЛІДЕРІ, 2001. – Т. 1. – 2015. – 251 с.
13. Закон України «Про відпустки» № 504/96-ВР від 15.11.96 р.
14. Закон України «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України» № 1356-XIV від 24.12.99 р., опублікований з газеті «Урядовий кур'єр» № 5 від 13.01. 2000 р.
15. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 31.07.2014 р. № 1621–VII зі змінами і доповненнями [Електрон. ресурс] Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
16. Закону про Державний бюджет України стаття 8. 2018 р.
17. ЗУ «Про охорону праці» Ст. 21 від 14.10.1992 № 2694-XII
18. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навч. посібник/ В. М. Івахненко. – К.: Знання-Прес, 2000. – 208 с.
19. Кодекс законів про працю (зі змінами та доповненнями) від 24.12.1999 р. №1356-XIV / [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://zakon2.- rada.gov.ua/laws/show/322-08](http://zakon2.-rada.gov.ua/laws/show/322-08).
20. Кубіцька М. Р. Сутність оплати праці як економічної категорії [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org/kubitskam-r-sutnist-oplati-pratsi-yak-ekonomichnoyi-kategoriyi>
21. Качан Є.П. Управління трудовими ресурсами / Є.П. Качан. - К. : Вища школа, 2005р. – 358с.
22. Кім Г.С. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. / Г.С. Кім, В.В. Сопко, Ю.Г. Кім; 2-ге вид., перероб. та доп. - К. : Центр навчальної літератури, 2009. - 480 с
23. Кодекс Законів про працю України (КЗпПУ) Стаття 136. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником

24. Кодекс законів про працю України, прийнятий Законом /РСР від 10.12.71 р. (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971, № 50) з подальшими змінами і доповненнями; 1999 р. № 12-43, ст. 378.

25. Косміна Р. Бухгалтерський облік: Навч. посіб./ Римма Косміна,. - К.: Вища шк., 2013. – 173 с.

26. Л.С. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці / Л.С. Герасимчук, О.В. Кантаєва // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2012. – №12. – 186-194 с.

27. Лишиленко, О.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник /О.В.

28. Малевич Е. Заработная плата в условиях рыночной экономики. / Е. Малевич // Вопросы экономики. – 2010 - № 9. - с. 32-36

29. Міністерство статистики України наказ №323 від 11.12.95 «Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати»

30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (в редакції від 09.08.2013 р.). - [Електронний ресурс]: ВРУ. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

31. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / Чацкіс Ю. Д., Гейер Е. С., Наумчук О. А., Власова І. О. - Київ : Центр учб. літ., 2011. - 564 с.

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України №601 від 28 жовтня 2003р.

33. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник / М.С. Пушкар . - Тернопіль: Карт-бланш , 2002. - 628 с.

34. Петенко І.В. Удосконалення системи оплати праці / І.В. Петенко, А.В. Петенко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – № 1(9). – 2013. – 84–86 с.

35. Податковий кодекс України (ПКУ)

36. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.01 р. № 1266 із змінами [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

37. Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.95 р. № 100, зі змінами [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

38. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін і доповнень до порядку обчислення середньої заробітної плати» № 185 від 24.02.97 р.

39. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін і доповнень до порядку обчислення середньої заробітної плати» № 1398 від 30.07.99 р.

40. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердженій порядку, тривалості та умов надання щорічних відпусток працівникам, які навчаються у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, де навчальний процес має свої особливості» № 634 від 28.06.97 р.

41. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо залучення додаткових надходжень до бюджету і підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів для забезпечення фінансування соціальних виплат населенню» № 1033 від Л.08.96 р.

42. Постанова Кабінету Міністрів України «Про правила обчислення загального трудового стажу для призначення працівникам допомоги з тимчасової непрацездатності» № 1658 від 19.10.98 р.

43. Постанова Кабінету Міністрів України про «Порядок обчислення середньої заробітної плати» № 100 від 08.02.95 р.

44. Потриваєва Н.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект / Н.В. Потриваєва, І.В. Савченко // 110 Економічний форум. – 2014. 93-98 с.

45. Про затвердження інструкції зі статистики заробітної плати: наказ Держкомстату України від 13 січн. 2004 р. № 5. – (норм. документ Держкомстату України. Наказ) / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>. - Назва з екрану
46. Соломченко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2011. 46–50 с.
47. Сук Л. К., Сук П. Л. Бухгалтерський облік: Навч. посіб.. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2010. – 507 с.
48. Сараєва Г., Власенко Л. 1С:Бухгалтерія 8.2: доступно для бухгалтера. – Х.: Фактор, 2013. – 528 с.
49. Синяєва Л. Проблеми регулювання оплати праці та шляхи їх вирішення в Україні // Регіональна економіка. - 2014 - №1 - стр. 395.
50. Стельмашук А. М. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів/ А. М. Стельмашук, П. С. Смоленюк; Мін-во освіти і науки України, Хмельницький економічний ун-т. - К.: Центр навчальної літератури, 2014. - 527 с.
51. Усач Б.Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні//Регіональна економіка. - 2013. - №4. 217 с.